
การจัดการความรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีในเชิงพาณิชย์เส้นใยป่านศรนารายณ์

Knowledge management and technology transfer in commercial sisal fiber

เกษม มานะรุ่งวิทย์¹, รัตนพล มงคลรัตนาสี², ก้องเกียรติ มหาอินทร์³, นงนุช ศศิธร⁴, จำลอง สารีگانนท์⁵,
ชลธิชา สารีگانนท์⁶, สัมภาษณ์ สุวรรณศิริ⁷, กรชนก บุญทร⁸, จริญญา คล้ายจ้อย⁹, ญัฐชา ชำรงโชติ¹⁰, นิอร ดาวเจริญพร¹¹,
เกรียงไกร พัฒนกุลโกเมธ¹², เกตุวดี หิรัญพงษ์¹³, ญัฐดนัย รุ่งเรืองกิจไกร¹⁴

Kasem Manarungwit¹, Rattanaphol Mongkhorrattanasit², Kongkiat Maha-in³, Nongnut Sasithorn⁴,
Chamlong Sarikanon⁵, Cholthicha Sarikanon⁶, Sampas Suwankiri⁷, Kornchanok Boonthon⁸, Charoon Klaichoi⁹,
Natcha Thumrongchot¹⁰, Nion Dowcharoenporn¹¹, Kraiengkai Patanakunkomat¹², Ketwadee Hirunpong¹³,
Nattadon Rungruangkitkrai¹⁴

คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร¹⁻⁹,

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร¹⁰,

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร¹¹,

คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร¹²,

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา¹³,

คณะอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์¹⁴

Faculty of Industrial Textile and Fashion Design Rajamangala University of Technology Phra Nakhon¹⁻⁹,

Faculty of Business Administration Rajamangala University of Technology Phra Nakhon¹⁰,

Faculty of Home Economic Technology Rajamangala University of Technology Phra Nakhon¹¹,

Faculty of Mass Communication Technology Rajamangala University of Technology Phra Nakhon¹²,

Faculty of Humanities and Social Sciences Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University¹³,

Faculty of Agro-Industry Kasetsart University¹⁴

kasem.m@rmutp.ac.th¹, rattanaphol.m@rmutp.ac.th², kongkiat.m@rmutp.ac.th³, nongnut.s@rmutp.ac.th⁴,

chamlong.s@rmutp.ac.th⁵, cholthicha.s@rmutp.ac.th⁶, sampas.s@rmutp.ac.th⁷,

kornchanok.b@rmutp.ac.th⁸, jaron.c@rmutp.ac.th⁹, natcha.t@rmutp.ac.th¹⁰, nion.d@rmutp.ac.th¹¹,

jokejoi@hotmail.com¹², klindinhom@gmail.com¹³, nattadon.R@KU.ac.th¹⁴

บทคัดย่อ

การจัดการความรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีในเชิงพาณิชย์เส้นใยป่านศรนารายณ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดการความรู้ เทคโนโลยีเทคนิคการย้อมสี การพัฒนาผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ และการตลาด การดำเนินโครงการในครั้งนี้ได้มีการประสานกับ หน่วยงานภาครัฐ ตัวแทนกลุ่มแปรรูปป่านศรนารายณ์ จากการดำเนินโครงการในครั้งนี้มีผู้เข้ารับการอบรมทั้งสิ้น 60 คน มีการเก็บข้อมูลแบบมีส่วนร่วมและแบบไม่มีส่วนร่วม การจัดประชุมเพื่อระดมความคิดด้านกระบวนการผลิต พร้อมนำปัญหาที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติ เพื่อแก้ปัญหาด้านกระบวนการและการสร้างมูลค่าของผลิตภัณฑ์ผลการจัดการความรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยี พบว่า ผลการถ่ายทอดเทคโนโลยีทำให้กลุ่มมีความเข้าใจที่ได้ถ่ายทอดสามารถประยุกต์ความรู้ที่ได้สู่การเปลี่ยนแปลงกระบวนการด้านการผลิตมีการใช้สีธรรมชาติในการย้อมเส้นใย เข้าใจกระบวนการคิดทำให้มีสินค้าที่หลากหลายขึ้นตรงกับความต้องการด้านการใช้งานของผู้บริโภค รวมไปถึงการใช้วัสดุประกอบทำให้สินค้าเกิดมูลค่า มีช่องทางจำหน่ายที่เพิ่มขึ้นสินค้าจากการเปิดช่องทางออนไลน์ทำให้สินค้าเป็นที่รู้จักในวงกว้างขึ้น ผลการประเมินได้จากการรวบรวมข้อมูลจากจำนวนผู้เข้าอบรมพบว่า ความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 4.29 และได้ต้นแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ถึง 65 รายการ มีการจัดตั้งกลุ่มผลิตภัณฑ์ขึ้นใหม่ มียอดการสั่งซื้อสินค้าเพิ่มมากขึ้นที่มาจากช่องทางจำหน่ายทางออนไลน์ รูปแบบของสินค้าสอดคล้องกับความต้องการด้านพฤติกรรมของผู้บริโภคเพิ่มขึ้น และส่งผลให้มูลค่าราคาสินค้ามากขึ้นกว่าเดิมถึง 100 เปอร์เซ็นต์ กลุ่มสามารถบริหารจัดการได้อย่างเป็นระบบ มียอดจำหน่ายสินค้าที่เพิ่มขึ้น และพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: การจัดการความรู้, ถ่ายทอดเทคโนโลยี, เชิงพาณิชย์, เส้นใย, ป่านศรนารายณ์

Abstract

Knowledge management and technology transfer in commercial sisal fiber having the purposes is management technology of dyeing color on the fabric and development products, packages as well as marketing. Conducting the project collaborated with the government unit and agent of the Hubkapong group, this time from both accept invitations 60 persons. The data is Collected from individuals who participation and no participation with this project. Meeting for brainstorm the ideas about production and analyzing the problems in theory part and practice part. For the solutions of process and product value creation, the result of the project has found that as a result of technology transfer, the group has an understanding that they can apply the knowledge gained to change the production process by using natural dyes in dyeing fibers. Understand the thinking process to create a variety of products that meet the needs of consumers, including the use of composite materials to create value. There are more distribution channels for products from opening online channels, making the products more widely known. Assessment results from the collection of data from the number of participants found that Overall satisfaction is at the highest level 4.29 and designing 65 new products. It was found that a new paper production group has been established, there is an increasing number of purchase orders coming from online marketing design of products are in line with increasing consumer behavioral demands. And resulting in the value of product prices is up to 100 percentages higher than before the group can be managed systematically as well as increasing in product sales and self-reliant in a sustainable way.

Keywords: Knowledge management, technology transfer, commercial, fiber, sisal

บทนำ

คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ (2560) ได้จัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - พ.ศ. 2579) ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศการสร้างเสริมความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน เน้นการสร้างเสริมความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจให้ความสำคัญกับการบริหารเศรษฐกิจมหภาคให้มีเสถียรภาพ โดยเน้นไปที่ (1) การสร้างผู้ประกอบการใหม่ที่มีทักษะในการทำธุรกิจ รู้จักใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมในการผลิต การจัดการ การขาย หรือเป็น Smart SMEs และพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชนเพื่อการพึ่งตนเอง (2) สร้างสังคมผู้ประกอบการโดยสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำธุรกิจทั้งในเรื่องการเข้าถึงข้อมูลด้านธุรกิจ สิทธิประโยชน์ แหล่งเงินทุน นวัตกรรมมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการและการตลาด กำหนดมาตรการสนับสนุนให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีการจดทะเบียนธุรกิจตามกฎหมาย (3) ส่งเสริมการรวมกลุ่มเป็นคลัสเตอร์ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในลักษณะห่วงโซ่มูลค่าเชื่อมโยงกับธุรกิจขนาดใหญ่ การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการไทย เนื่องจากการพัฒนาเชิงพื้นที่จะทำให้ประเทศสามารถใช้จุดแข็งของแต่ละพื้นที่และชุมชนเพื่อเสริมหนุนการพัฒนาเศรษฐกิจในภาพรวมได้ อีกทั้งเป็นการสนับสนุนการกระจายความมั่งคั่งไปสู่ภูมิภาคต่างๆ ในประเทศ ช่วยลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ และสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจและสังคมในระดับท้องถิ่นได้อย่างยั่งยืน ซึ่งการพัฒนาเชิงพื้นที่ที่มีจุดเน้นสำคัญ คือ การมีส่วนร่วมของชุมชน ความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และการเชื่อมโยงกับประเทศต่าง ๆ

โครงการพัฒนาที่ดินตามพระราชประสงค์หุบกะพง จังหวัดเพชรบุรี เป็นโครงการแรกของประเทศไทย ซึ่งเป็นต้นแบบของการส่งเสริมให้ราษฎรได้มาอยู่ร่วมกันในรูปแบบของสหกรณ์ ด้วยสายพระเนตรของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถที่ทรงเล็งเห็นว่าต้นป่านศรนารายณ์มีปลูกมากในเขตพื้นที่หัวหิน เส้นใยจากป่านศรนารายณ์มีสมบัติเส้นใยที่เหนียว แข็งแรงและทนทานจึงทรงแนะนำให้แม่บ้านนำเส้นใยป่านศรนารายณ์มาใช้ประโยชน์ในด้านการจักสานเป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือนโดยใช้เวลารว่างหลังจากเลิกงานด้านการเกษตร เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัวเกษตรกรอีกทางหนึ่ง การใช้เส้นใยป่านศรนารายณ์ทำเป็นผลิตภัณฑ์ชนิดต่างๆ เพื่อจำหน่ายที่ศูนย์รวบรวมผลิตภัณฑ์ป่านศรนารายณ์ ในหมู่บ้านสหกรณ์การเกษตรหุบกะพง จนเป็นที่มาของคำพูดที่ว่า “ในหลวงให้ที่ พระราชินีให้อาชีพ” การรวมกลุ่มแม่บ้านช่วงเริ่มแรกมีสมาชิกเข้าร่วมกลุ่มแค่ 10 คน โดยเริ่มทำแบบง่ายๆ และได้พัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ป่านศรนารายณ์เป็นสินค้าชนิดต่างๆ อาทิ รองเท้า กระเป๋า หมวก และเข็มขัด ภายใต้งบจัดสรรโครงการเกษตรหุบกะพง จำกัด ผลิตภัณฑ์ป่านศรนารายณ์ให้มีรูปแบบและสีสันทันทีหลากหลาย แต่ยังขาดการพัฒนาด้านวัสดุ การออกแบบ และด้านการตลาด เพราะชาวบ้านหุบกะพงก็รวมกลุ่มทำอาชีพจักสานป่านศรนารายณ์กันอย่างจริงจัง และยึดเป็นอาชีพอย่างยาวนานกว่า 44 ปี จนทำให้ป่านศรนารายณ์กลายเป็นเอกลักษณ์รวมไปถึงการสืบทอดภูมิปัญญาของหมู่บ้านสหกรณ์หุบกะพง (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2561)

จากการเก็บข้อมูลประเด็นปัญหาทั้งกระบวนการผลิต รวมถึงการจัดประชุมเพื่อระดมความเห็นร่วมกันกับทีมวิจัยจึงทำให้เกิดแนวความคิดที่จะพัฒนาขั้นตอนการผลิตตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ โดยปัญหาของเส้นใยที่มีความแข็งแรงและเหนียวทำให้เกิดปัญหาต่อการสัมผัส การย้อมสีเคมีในผลิตภัณฑ์เดือที่ทำให้เกิดไหมลภาวะทางธรรมชาติต่อสิ่งแวดล้อม การสร้างความน่าสนใจผลิตภัณฑ์การพัฒนาเพื่อให้เกิดความหลากหลาย รวมไปถึงการตลาด และวัสดุเหลือทิ้งตลอดทั้งกระบวนการ จากทั้งหมดที่กล่าวมานับเป็นกระบวนการสร้างผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การผลิต การตลาด และการใช้วัสดุจากป่านศรนารายณ์ให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด ซึ่งกระบวนการดังกล่าวเป็นการสนับสนุนงบประมาณด้านนโยบายสาธารณะ การวิจัยที่มีกรอบการพิจารณาด้านการเกษตรเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ การพัฒนาวัตถุดิบ การแปรรูป และกระบวนการผลิตให้มีคุณภาพได้มาตรฐานและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์บนฐานความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ การสร้างเอกลักษณ์ ภูมิปัญญาให้เกิดประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ ต่อชุมชน ท้องถิ่นให้เข้มแข็ง และสามารถพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อจัดการความรู้การย้อม การพัฒนาผลิตภัณฑ์ และด้านการตลาด
2. เพื่ออบรมเชิงปฏิบัติการย้อมสีธรรมชาติเส้นใยป่านศรนารายณ์ การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ด้านการตลาดสู่เชิงพาณิชย์
3. การติดตามความก้าวหน้าภายหลังเสร็จสิ้นโครงการ

วิธีดำเนินการวิจัย

โครงการนี้เป็นการนำองค์ความรู้ในงานวิจัยที่มีอยู่มาเข้าสู่กระบวนการให้เกิดมูลค่า (กันต์ อินทวงศ์, 2559) กล่าวคือ เมื่อทำให้เกิดประโยชน์ตรงกลุ่มเป้าหมายก็สามารถนำไปพัฒนาต่อยอดหรือรูปแบบเชิงธุรกิจเกิดคุณค่าทางด้านการผลิตและการขยายการตลาดเป็นหัวใจสำคัญ ด้วยการใช้รูปแบบการจัดการฝึกอบรมการถ่ายทอดเทคโนโลยีแบบมีส่วนร่วมของชุมชน การนำผู้นำและสมาชิกในกลุ่มผลิตเส้นใยป่านศรนารายณ์มีส่วนร่วมในการนำปัญหาทั้งกระบวนการสู่การแลกเปลี่ยนด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม และนำข้อมูลที่ได้สู่การวิเคราะห์ ถอดเป็นกระบวนการ การจัดกิจกรรมเพื่อให้ความรู้ทั้งเชิงวิชาการและการปฏิบัติควบคู่กัน เพื่อนำปัญหาที่แท้จริงสู่การพัฒนาทุกกระบวนการที่ดีกว่าเดิม และทีมนักวิจัยได้สอดแทรกองค์ความรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพด้านต่างๆ ให้มีความสมบูรณ์เกิดการยอมรับ (อุทัยวรรณ ภูเทศ, 2559) กล่าวคือ เมื่อชุมชนมีความพึงพอใจต่อผลที่เกิดขึ้นกับชุมชนของตนเองทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ชาวบ้านมีโอกาสสร้างรายได้มากขึ้น ในด้านสังคมชาวบ้านมีความพึงพอใจที่ได้มีโอกาสพบเพื่อนใหม่ๆ และสร้างมิตรภาพ ความสัมพันธ์ชุมชนดีขึ้น ภูมิใจในคุณค่าและวัฒนธรรมของตนเองมากขึ้น ซึ่งการมีส่วนร่วมของชุมชนจะทำให้ผู้วิจัยได้ทราบปัญหาที่แท้จริง การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยมีการดำเนินงานวิจัย แบ่งออกเป็น 4 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 คัดเลือกพื้นที่ และสำรวจกลุ่มเป้าหมายกลุ่มงานจักสานป่านศรนารายณ์ของแม่บ้านสหกรณ์หุบกะพง โดยมีหัวหน้ากลุ่ม คือ นางสาวเนา เกาะเกตุ พร้อมกับสมาชิกกลุ่มผลิตสินค้าจากป่านศรนารายณ์ จำนวน 20 คน และเยาวชนในกลุ่มแม่บ้านสหกรณ์หุบกะพง (อบรมเมล็ดพันธุ์นกออกแบบ) จำนวน 40 คน โดยใช้ศูนย์กลางของกลุ่มแม่บ้านสหกรณ์หุบกะพงเป็นสถานที่ในการถ่ายทอดเทคโนโลยี

ระยะที่ 2 กำหนดแนวทางการถ่ายทอดเทคโนโลยีเทคนิคการย้อมสีธรรมชาติ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ และด้านการตลาด ตลอดจนการสร้างมูลค่าและการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากป่านศรนารายณ์ให้เหมาะสมกับศักยภาพของกลุ่มงานจักสานป่านศรนารายณ์ และกลุ่มเยาวชนในพื้นที่

ระยะที่ 3 ทำการอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีทั้งทฤษฎีและปฏิบัติจำนวน 4 ครั้งๆ ละ 2 วัน รวมทั้งสิ้น 8 วัน ได้แก่ ครั้งที่ 1 กระบวนการปรับเส้นใยและการย้อมสีจากธรรมชาติ อบรมจำนวน 2 วัน ครั้งที่ 2 การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ (อบรมเมล็ดพันธุ์นกออกแบบ คือ กลุ่มเยาวชนในพื้นที่) อบรมจำนวน 2 วัน ครั้งที่ 3 กระบวนการผลิตกระดาษ และการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ อบรมจำนวน 2 วัน ครั้งที่ 4 กระบวนการด้านการตลาด อบรมจำนวน 2 วัน

ระยะที่ 4 การติดตามผลการดำเนินโครงการภายหลังเสร็จสิ้นการฝึกอบรม

เครื่องมือและข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสนทนากลุ่ม สัมภาษณ์ผู้รู้ และกลุ่มแม่บ้านสหกรณ์หุบกะพง โดยมีข้อคำถามเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของโครงการพระราชดำริฯ กระบวนการปลูกต้นป่านศรนารายณ์ ตลอดจนกระบวนการผลิตตั้งแต่การปลูกเส้นใย การถักเส้นใย การย้อมสี การขึ้นรูปเป็นผลิตภัณฑ์ และการจำหน่าย รวมไปถึงปัญหาที่พบตลอดกระบวนการเพื่อนำประเด็นปัญหาที่ได้สู่การวิเคราะห์กระบวนการในการจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนากระบวนการต่อไป

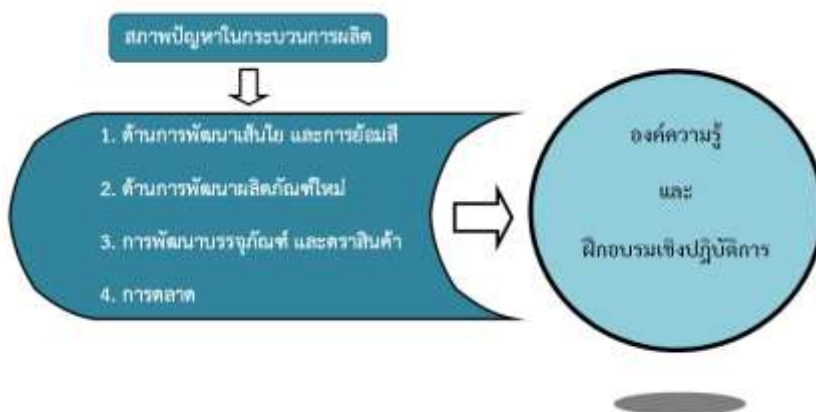
2. แบบเก็บข้อมูลกลุ่มย่อย โดยพูดคุยกับสมาชิกและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในแต่ละส่วนงานถึงปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อกระบวนการผลิต และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมในทุกกระบวนการผลิต
3. การอบรมเชิงปฏิบัติการกับสมาชิกกลุ่มผลิตสินค้าจากป่านศรนารายณ์ จำนวน 20 คน และเยาวชนในกลุ่มแม่บ้านสหกรณ์หุบกะพง (การอบรมเมล็ดพันธุ์นกออกแบบ) จำนวน 40 คน ประกอบด้วยเยาวชนในพื้นที่ของโครงการ
4. การสร้างแบบประเมินถึงการนำเทคโนโลยีขยายผลต่อผู้รับประโยชน์ รวมไปถึงความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ

การรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ การบูรณาการแบบมีส่วนร่วม (PAR) ทั้งนักวิชาการในศาสตร์ต่างๆ และสมาชิกกลุ่มผลิตสินค้าจากป่านศรนารายณ์ ขอบเขตด้านพื้นที่ คือ โครงการพระราชประสงค์ หุบกะพง ตำบลเขาใหญ่ จังหวัดเพชรบุรี คือการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากป่านศรนารายณ์ ขอบเขตด้านประชากร คือ การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมระหว่างกลุ่มและทีมวิจัย มุ่งเน้นการศึกษาสภาพปัญหาในกระบวนการผลิตทั้งหมดที่เกิดขึ้น การกำหนดตัวอย่างประชากรตามแนวคิดของการวิจัยปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม (PAR) จึงเป็นการกำหนดร่วมกันของบุคคลทั้ง 4 ฝ่าย คือ นักวิจัย สหกรณ์การเกษตรหุบกะพง จำกัด กลุ่มผู้ผลิตสินค้าป่านศรนารายณ์ และร้านค้าจำหน่ายสินค้าป่านศรนารายณ์ กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มผู้ผลิตเส้นใยในแต่ละกระบวนการที่มีอยู่แล้วในพื้นที่ของโครงการพระราชดำริซึ่งเป็นกลุ่มแปรรูปสินค้าจากเส้นใยป่านศรนารายณ์ จำนวน 20 คน และการสร้างเมล็ดพันธุ์นกออกแบบเป็นเยาวชนภายในครอบครัวของกลุ่มที่มีความคุ้นเคยและเข้าใจในกระบวนการผลิต อายุระหว่าง 11-12 ปี ซึ่งเยาวชนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา ชั้นปีที่ 5 และชั้นปีที่ 6 ของโรงเรียนภายในพื้นที่ของโครงการ จำนวน 40 คน

ด้านเครื่องมือในการเก็บข้อมูลเป็นการอบรมเชิงปฏิบัติการมีการจัดกิจกรรมระหว่างทีมวิจัยและกลุ่ม เช่น การจัดประชุมอย่างมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง การสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสังเกตอย่างมีส่วนร่วมและแบบไม่มีส่วนร่วม การร่วมคิด การร่วมวางแผน การระดมความเห็นเพื่อถอดกระบวนการอบรมเชิงปฏิบัติการด้านพัฒนาเส้นใย การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ การออกแบบตราสัญลักษณ์ โฉนดลากสินค้า บรรจุภัณฑ์ รวมไปถึงด้านการตลาดด้วยการสร้างการสร้างเพจประชาสัมพันธ์และจำหน่ายสินค้า และมีการประเมินความคิดเห็นภายหลังเสร็จสิ้นการอบรมเชิงปฏิบัติการ โดยแบ่งเกณฑ์คะแนนออกเป็น 1.00 - 1.49 มีความพึงพอใจน้อยที่สุด 1.50 - 2.49 มีความพึงพอใจน้อย 2.50 - 3.49 มีความพึงพอใจปานกลาง 3.50 - 4.49 มีความพึงพอใจมาก 4.50 - 5.00 มีความพึงพอใจมากที่สุด รวมถึงการติดตามผลการดำเนินงานเพื่อเก็บข้อมูลภายหลังโครงการเสร็จสิ้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของโครงการดังนี้

1. การอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาเส้นใยและการย้อมสี

การอบรมเชิงปฏิบัติการเริ่มระหว่างวันที่ 7-29 กรกฎาคม 2561 มีผู้เข้าอบรมรวมทั้งสิ้น 20 คน เนื่องจากเส้นใยป่านศรนารายณ์มีความแข็งและเหนียวจึงมีความต้องการที่จะพัฒนาเส้นใยให้มีความนุ่มให้ความรู้สึกดีต่อการสัมผัสจะสามารถส่งผลให้สินค้าเกิดความรู้สึกที่ไม่มีภาวะต่างในกรณีที่ผู้บริโภคสัมผัสโดยตรง จึงมีการใช้สารช่วยให้เส้นใยเกิดความนุ่ม โดยที่ไม่ส่งผลอันตรายต่อการสัมผัสชื่อว่าสารทำนุ่ม (Softener) อีกทั้งกระบวนการย้อมสี (รัตนพล มงคลัตนาสิทธิ์, 2560) กล่าวว่ากระบวนการเดิมมีการใช้สีเคมีซึ่งมีราคาสูงแต่ผู้บริโภคก็ยังไม่มีความมั่นใจต่อสีที่เป็นประเภทของเคมี ยกเว้นกลุ่มที่ไม่มีความรู้เรื่องการย้อมสีในผลิตภัณฑ์ ซึ่งกระบวนการย้อมสีดังกล่าวถ้ามีการเปรียบเทียบแล้ว การย้อมสีจากเคมีในกระบวนการจะต้องย้อมแบบร้อนต้องอาศัยพลังงานจากการต้มจะต้องใช้แก๊ส ซึ่งใช้เวลานานพอสมควร แต่ในทางกลับกันกระบวนการย้อมสีครามจากธรรมชาติเป็นทางเลือกของสีธรรมชาติที่ลดพลังงาน เพราะสามารถย้อมด้วยน้ำในอุณหภูมิปกติ และสามารถทำให้เกิดเฉดสีน้ำเงินตั้งแต่อ่อนไปหาเข้มทำให้สีที่ออกมาเกิดความหลากหลายในเฉดสี (ดังภาพที่ 2 และภาพที่ 3) เพราะสีครามจากธรรมชาติที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมไม่อันตรายต่อผู้ผลิตและผู้บริโภค ซึ่งเทคนิคนี้จะทำให้กระบวนการย้อมครามเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว โดยใช้ภายในระยะเวลาไม่เกิน 30 นาที

ภาพที่ 2 บรรยากาศการอบรมย้อมสีธรรมชาติจากคราม

ที่มา: เกษม มานะรุ่งวิทย์ (ดำเนินการครั้งที่ 1 วันที่ 7 กรกฎาคม 2561)

ภาพที่ 3 เส้นใยป่านศรนารายณ์เมื่อย้อมสีครามธรรมชาติ

ที่มา: เกษม มานะรุ่งวิทย์ (ดำเนินการครั้งที่ 1 วันที่ 8 กรกฎาคม 2561)

ซึ่งผลจากการอบรมเชิงปฏิบัติการพบว่า ผู้เข้าอบรมมีความเข้าใจและปฏิบัติการย้อมสีเส้นใยป่านศรนารายณ์ได้ถูกต้อง สามารถผสมสีตามสูตรที่ให้และสร้างเฉดสีได้อย่างถูกต้อง ในกระบวนการทำนุ่มพบว่าเส้นใยมีผิวสัมผัสที่น่าพอใจส่งผลให้เมื่อนำไปผลิตต้นแบบสินค้าจะทำให้ลดการระคายเคือง ลดความคมของเส้นใยเมื่อมีการสัมผัส อีกทั้งการนำเส้นใยย้อมด้วยสีธรรมชาติจะทำให้มูลค่าของสินค้ามีมากขึ้นเมื่อนำไปใช้สีไม่ตกหรือลอก และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในด้าน

กระบวนการซึ่งใช้น้ำอุณหภูมิก่อให้เกิดการย้อมสามารถลดพลังงาน และน้ำสีที่เหลือสามารถเก็บไว้ใช้ซ้ำได้ สำหรับสารเคมีต่างๆที่ใช้ก็มีส่วนผสมในอัตราส่วนที่น้อยไม่ส่งผลกระทบต่อมลภาวะและระบบนิเวศ

2. การอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่

สำหรับขั้นตอนในการออกแบบและพัฒนาสินค้า มีผู้เข้าอบรมรวมทั้งสิ้น 40 คน ซึ่งมีการออกแบบสินค้าใหม่และพัฒนาสินค้าจากเดิมที่มีอยู่ให้เกิดความน่าสนใจ โดยใช้หลักการออกแบบผลิตภัณฑ์ การผสมผสานรูปแบบสินค้าให้ทันสมัย เน้นการใช้งานเป็นหลักให้ตรงกับความต้องการและพฤติกรรมของกลุ่มผู้บริโภค โดยเจาะให้ได้ว่าผู้บริโภคสินค้าคือใคร ทำงานอาชีพอะไร มีรายได้ที่จะสามารถซื้อสินค้าในราคาเท่าไร มีรสนิยม และพฤติกรรมในชีวิตประจำวันอย่างไร เมื่อได้ข้อมูลแล้วก็จะออกแบบหรือพัฒนาสินค้าให้ตรงกับความต้องการกับผู้บริโภค ซึ่งจากการติดตามสถิติการจำหน่ายสินค้าของโครงการฯ ย้อนหลัง 6 เดือนพบว่าผู้บริโภคส่วนใหญ่เป็นวัยทำงาน อายุระหว่าง 30 – 55 ปี นิยมซื้อสินค้าโดยแบ่งเป็นประเภทดังนี้

ตารางที่ 1 ตารางจัดลำดับยอดจำหน่ายสินค้าตามประเภท

ประเภทสินค้า	ลำดับยอดจำหน่ายสินค้า
หมวก (ผู้หญิง)	6
หมวก (ผู้ชาย)	8
รองเท้ายาว (ชาย)	4
รองเท้ายาว (ผู้หญิง)	3
กระเป๋าใส่เหรียญ	5
กระเป๋าหัว	1
กระเป๋าสะพาย	2
เข็มขัด	10
พวงกุญแจ	9
ไม้กวาด	7

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลจากรายงานยอดจำหน่ายสินค้าของสหกรณ์ในโครงการฯ ช่วงเวลา 6 เดือน ตั้งแต่ พฤศจิกายน พ.ศ. 2560 ถึง เมษายน พ.ศ. 2561 โดยได้นำสินค้าขายดี 5 อันดับมาพัฒนาสินค้าเป็นสินค้าใหม่ โดยใช้หลักการผสมผสานกับวัสดุประเภทหนัง เพื่อเพิ่มมูลค่าให้สินค้ามีราคาที่สูงขึ้นเพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค และสอดคล้องกับพฤติกรรมการใช้งานเป็นหลัก ทางผู้วิจัยได้นำหลักการพื้นฐานทางออกแบบผลิตภัณฑ์ถ่ายทอดให้กับกลุ่มแม่เหล็กพันธุภัณฑ์ออกแบบในพื้นที่โดยการบรรยายความรู้พื้นฐานทางทฤษฎีและการปฏิบัติการ โดยให้หาแนวคิดจากสิ่งรอบตัว หรือสิ่งที่น่าสนใจจะเป็นภาพเสมือนจริงจากธรรมชาติ รูปทรงเรขาคณิต รูปทรงอิสระ ภาพการ์ตูน หรือแม้แต่จากจินตนาการ แล้วนำภาพที่วาดได้เป็นต้นแบบของแรงบันดาลใจโดยนำเอารูปร่าง รูปทรง เส้น สี อย่างใดอย่างหนึ่งหรือการผสมผสานมาประยุกต์ในการพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์และหาจุดเด่นจุดตรง ประโยชน์ใช้สอยหลักและความงามผสมผสานโดยมีทีมวิจัยช่วยถ่ายทอดโดยการแบ่งกลุ่มในการทำงาน (ดังภาพที่ 4 และภาพที่ 5) ซึ่ง (พรณี พินาพันธุ์ศรี, 2563) กล่าวว่า การนำแรงบันดาลใจในงานออกแบบสามารถนำเอาเรื่องราวของชุมชนร้อยเรียงมาเป็นส่วนหนึ่งของการออกแบบเพื่อเป็นผลิตภัณฑ์ที่สะท้อนถึงคุณค่าของชุมชนผ่านวัตถุดิบ เรื่องเล่าซึ่งจะสามารถสร้างแรงบันดาลใจในการออกแบบผลิตภัณฑ์แก่เหล่านักออกแบบ จากการเปิดรับกลุ่มบุคคลภายนอกพื้นที่ (Outsider) มาร่วมกันทำงานในลักษณะสร้างคุณค่าร่วมกัน (Creating Shared Values)

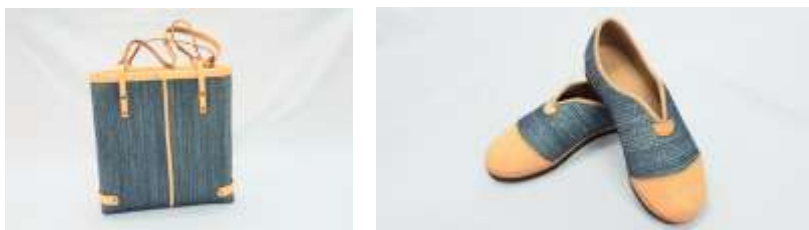

ภาพที่ 4 การอบรมเมล็ดพันธุ์นักออกแบบ
 ที่มา: เกษม มานะรุ่งวิทย์ (ดำเนินการครั้งที่ 2 วันที่ 14 กรกฎาคม 2561)

ภาพที่ 5 ภาพร่างแนวคิดในการออกแบบผลิตภัณฑ์
 ที่มา: เกษม มานะรุ่งวิทย์ (ดำเนินการครั้งที่ 2 วันที่ 15 กรกฎาคม 2561)

ซึ่งผลจากการอบรมพบว่า กลุ่มเมล็ดพันธุ์นักออกแบบมีความเข้าใจในพื้นฐานการออกแบบที่ถ่ายทอดให้ สามารถนำแนวคิดพื้นฐานการออกแบบ เส้น รูปร่าง รูปทรง สี การสร้างแนวคิดและประยุกต์ออกมาเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีการเพิ่มประโยชน์ใช้สอยหลัก การใช้สอยร่วมของผลิตภัณฑ์แต่ละประเภทภายใต้พฤติกรรมการใช้งานในแต่ละช่วงวัย จากแบบร่างที่ได้ทั้งหมดทางทีมวิจัยได้มีส่วนในการนำมาปรับปรุงแก้ไขรายละเอียดการผสมผสานกับวัสดุต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นผ้าแคนวาส หนังเทียม หนังแท้ ภายใต้ศักยภาพในการผลิตของกลุ่ม โดยการหารือจากแบบผลิตภัณฑ์ที่ได้กับผู้ผลิตสินค้าในแต่ละประเภท ซึ่งในขณะที่พูดคุยก็มีเมล็ดพันธุ์นักออกแบบเข้าร่วมพูดคุยและสังเกตการณ์เพื่อเก็บเกี่ยวความรู้ด้านการผลิตภายในกลุ่มเพื่อสร้างวัฒนธรรมการแลกเปลี่ยนความคิด และการเรียนรู้ร่วมกันในชุมชน และแนวทางจากการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่พบว่าสินค้ามีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นจากการผสมผสานวัสดุประกอบจำพวกหนังแท้ (ดังภาพที่ 6) รวมไปถึงกระบวนการตัดเย็บที่มีความละเอียดส่งผลให้สินค้ามีมาตรฐานที่สูงขึ้น สามารถสร้างมูลค่าด้านราคาของสินค้าได้มากกว่า 100% และมีตลาดส่งออกที่สนใจอย่างประเทศญี่ปุ่นติดต่อมาเพื่อเจรจาสั่งซื้อสินค้าดังกล่าวออกไปจำหน่าย รวมไปถึงประเทศอื่นๆอีกด้วย

ภาพที่ 6 ส่วนหนึ่งของผลงานการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่
 ที่มา: เกษม มานะรุ่งวิทย์ (ต้นแบบผลิตภัณฑ์ วันที่ 18 กันยายน 2561)

3. การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ในกระบวนการ

การนำเอาเนื้อของใบป่านศรนารายณ์ที่เหลือทิ้งจากกระบวนการปลูกเส้นใย โดยนำมาผสมกับเส้นใยของป่านฯ ที่เหลือจากกระบวนการตัดตกแต่งสินค้ามาผลิตเป็นกระดาษ ซึ่งทางทีมีวิจัยก็ได้อบรมเชิงปฏิบัติการ มีผู้เข้าอบรมรวมทั้งสิ้น 20 คน เนื่องจากเดิมมีการใช้ถุงพลาสติกบรรจุสินค้า จึงได้นำเอาเศษเนื้อของป่านฯ ในอัตราส่วน 70% ผสมกับเส้นใยป่านฯ ในอัตราส่วน 30% ปรากฏว่าได้ความเหนียวและความหนาในระดับที่น่าพอใจ จึงนำตัวอย่างกระดาษที่ได้ส่งให้กับกลุ่มฯ เพื่อพิจารณา และผลสรุปได้เสนอให้มีการสร้างกลุ่มใหม่เพิ่มคือกลุ่มผลิตกระดาษป่านศรนารายณ์ เนื่องจากมีกระบวนการที่ไม่ซับซ้อน วัสดุหาได้จากกระบวนการผลิตจึงนำมาผลิตเป็นแผ่นกระดาษ (ดังภาพที่ 7 และภาพที่ 8) แล้วนำผ่านกระดาษแปรรูปเป็นบรรจุภัณฑ์ ประกอบด้วยถุงหิ้ว กล่องบรรจุสินค้าในกรณีซื้อเป็นของฝาก และการนำกระดาษแปรรูปเป็นสินค้าประเภทของที่ระลึกสามารถทำให้มีรายได้เพิ่มจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากกระดาษเพิ่มขึ้นและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ภาพที่ 7 การผสมเส้นใยและเนื้อป่านศรนารายณ์

ที่มา: เกษม มานะรุ่งวิทย์ (ดำเนินการครั้งที่ 3 วันที่ 21 กรกฎาคม 2561)

ภาพที่ 8 บรรจุภัณฑ์จากกระดาษป่านศรนารายณ์

ที่มา: เกษม มานะรุ่งวิทย์ (ดำเนินการครั้งที่ 3 วันที่ 22 กรกฎาคม 2561)

4. การตลาดสู่เชิงพาณิชย์

เนื่องจากเดิมสถานที่จำหน่ายสินค้ามีเพียงหน้าร้านสหกรณ์ภายในโครงการฯ และการฝากจำหน่ายในแหล่งจำหน่ายของฝากไม่ว่าจะเป็นในร้านจำหน่ายขนมพื้นเมือง ในสถานบริการน้ำมัน ร้านจำหน่ายอาหาร ซึ่งมีข้อจำกัดด้านพื้นที่ในการจัดวางจึงสามารถนำสินค้าเพียงไม่กี่รายการวางจำหน่าย จึงทำให้ผลิตภัณฑ์จากป่านศรนารายณ์ยังไม่เป็นที่รู้จักสำหรับนักท่องเที่ยว จึงได้นำความรู้เรื่องการตลาด ช่องทางการจำหน่ายสินค้าตามหลักการตลาดมาสอดคล้องเพื่อให้ความรู้และเพิ่มช่องทางในการจัดจำหน่ายอย่างเป็นระบบ ควบคู่ไปกับการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ผู้บริโภคเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับที่มาของโครงการพระราชดำริฯ เส้นใยกระบวนการผลิต ผลิตภัณฑ์ที่แปรรูปจำหน่ายในโครงการ เพื่อขยายวงกว้างไปยังผู้บริโภค ด้วยการจัดทำเพจทางออนไลน์เพื่อประชาสัมพันธ์และจำหน่ายสินค้าเพื่อเป็นอีกหนึ่งช่องทางที่สามารถทำให้เกิดการขายช่องทางจำหน่ายรวมไปถึงรายได้ที่

เพิ่มขึ้น จึงได้จัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้ความเข้าใจของระบบการตลาด โดยสร้างเพจเฟซบุ๊กชื่อว่า “กระเป๋า ป่านครนารายณ์ by นารายณ์สิริ” (ดังภาพที่ 9) ซึ่ง (ประพล จิตคติ และคณะ, 2564) กล่าวว่า การสำรวจปัญหาและประเมินศักยภาพของชุมชนด้านการพัฒนา จึงมีการดำเนินการด้วยกระบวนการอย่างเป็นระบบ คือ 1) การวางแผนและพัฒนาแบบมีส่วนร่วมระหว่างนักวิจัยกับชุมชน 2) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน 3) การพัฒนาศักยภาพชุมชน และ 4) การพัฒนาช่องทางการตลาด ส่งผลให้ชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น มีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นเป็น มีศักยภาพการท่องเที่ยว และผลประโยชน์ระยะยาวที่จะนำไปสู่การอนุรักษ์

ภาพที่ 9 การออกแสดงสินค้าและการจำหน่ายสินค้าหน้าเพจ
ที่มา: เกษม มานะรุ่งวิทย์ (วันที่ 13 ธันวาคม 2562)

5. การติดตามผลการดำเนินโครงการภายหลังเสร็จสิ้นการฝึกอบรม

การตรวจและติดตามการนำเทคโนโลยีและองค์ความรู้ที่ได้รับการอบรมไปใช้ประโยชน์ จากผลการตรวจและติดตามการนำเทคโนโลยีและองค์ความรู้ที่ได้รับการอบรมไปใช้ประโยชน์โดยผ่านช่องทางต่างๆ สามารถสรุปได้ว่ากลุ่มฯ ดำเนินการย้ายสิริมจากธรรมชาติได้ด้วยตนเอง สามารถดำเนินการพัฒนาผลิตภัณฑ์ต่างๆที่หลากหลายขึ้น โดยพัฒนาเป็นสินค้าเป็นประเภทต่างๆ ได้แก่ กระเป๋า รองเท้า หมวก และนาฬิกาชิ้นส่วนของเส้นใยป่านฯ มากยิ่งขึ้นรูปเป็นเครื่องประดับ เช่น ต่างหู สร้อยคอ สร้อยข้อมือในรูปแบบต่างๆ อีกทั้งการผลิตกระดาษจากเนื้อป่านฯ ที่เหลือทิ้งจากกระบวนการลอกเพราะใช้เพียงเส้นใยในกระบวนการได้ขึ้นรูปเป็นกระดาษ และนำกระดาษที่ได้ผลิตเป็นบรรจุภัณฑ์สำหรับบรรจุสินค้า รวมไปถึงแปรรูปเป็นสินค้าประเภทของที่ระลึก ทำให้การใช้วัตถุดิบหลักเหลือใช้ในกระบวนการเป็นศูนย์ นอกจากนี้ในกระบวนการด้านการตลาดทางหน่วยงานในพื้นที่ได้ประสานเพิ่มสถานที่จำหน่ายสินค้าเพิ่มมากขึ้น (ดังภาพที่ 10) สามารถสร้างเพจเพื่อประชาสัมพันธ์ความเคลื่อนไหวของกลุ่มให้ทุกคนได้ทราบจากการติดตาม ไม่ว่าจะเป็นสินค้าใหม่ สินค้าที่ออกวางจำหน่าย สินค้าที่จัดรายการต่างๆ และมีผู้เข้าติดตาม รวมไปถึงการสั่งซื้อผ่านช่องทางที่สร้างไว้ทำให้กลุ่มมีผู้ติดตามและยอดในการสั่งซื้อเป็นจำนวนมาก โครงการสามารถสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มให้มีกำลังการผลิตที่เป็นระบบมีการบริหารจัดการกับการใช้วัตถุดิบที่คุ้มค่า คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม เพื่อนำไปสู่การสร้างคุณภาพที่เป็นมาตรฐานต่อไป

ภาพที่ 10 หน้าร้านสิริมถนนเพชรเกษม (ซ้าย) และร้านจำหน่ายของฝาก1000สุข (ขวา) ในเมืองเพชรบุรี
ที่มา: เกษม มานะรุ่งวิทย์ (ติดตามผลการดำเนินงาน วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2563)

ผลการประเมินภาพรวมภายหลังการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการโดยผู้เข้าอบรม จำนวน 60 คน พบว่า การนำความรู้ที่ได้รับไปใช้กับชีวิตประจำวันได้รับประโยชน์มาก (4.38) การนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพสามารถเพิ่มผลผลิต ได้รับประโยชน์มาก (4.48) สามารถเพิ่มคุณภาพผลผลิตได้รับประโยชน์มาก (4.35) สามารถลดต้นทุนการผลิต ได้รับประโยชน์มาก (4.32) การนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ต่อการทำงาน สามารถนำไปแก้ปัญหาและข้อติดขัดในกระบวนการปฏิบัติงานได้รับประโยชน์มาก (4.42) การเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการทำงาน/ มีทักษะในการทำงานเพิ่มขึ้นได้รับประโยชน์มาก (4.29) เป็นแหล่งอ้างอิงความรู้ที่ใช้ในการปฏิบัติงานได้รับประโยชน์มาก (4.16) เสริมสร้างความมั่นคงในการปฏิบัติงานได้ดีขึ้นได้รับประโยชน์มาก (4.35) สรุปผลการประเมินระดับของการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ต่อการทำงานมาก (4.30) ผู้เข้าร่วมการอบรมคิดว่าความรู้จากการอบรมในครั้งนี้มีประโยชน์ต่อตัวเองในระดับมาก (4.42) สรุปผลการประเมินระดับของการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพ มีค่าเฉลี่ยมาก (4.31) ผู้เข้าร่วมการอบรมจะแนะนำองค์ความรู้ที่ได้รับในครั้งนี้ ถ่ายทอดให้แก่ผู้อื่นในระดับมาก (4.00)

สรุปงานวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยครั้งนี้ คือ การจัดการความรู้ทั้งกระบวนการสามารถบูรณาการให้เกิดประโยชน์กับผู้ประกอบการในทุกมิติทั้งในด้านการใช้สื่อย้อมครามจากธรรมชาติทดแทนสีเคมีเพราะนอกจากจะมีกรรมวิธีที่ง่ายและประหยัดพลังงานแล้วสินค้าที่ย้อมสีจากธรรมชาติจะมีมูลค่าในด้านราคาที่สูงกว่า การพัฒนาผลิตภัณฑ์ภายใต้ความต้องการของตลาดและสามารถรองรับต่อพฤติกรรมการใช้งานของผู้บริโภคถือเป็นสิ่งสำคัญเพราะจะทำให้ทราบถึงแหล่งการจำหน่ายที่ตรงไปยังกลุ่มผู้บริโภคหลักของของผลิตภัณฑ์การสร้างมูลค่าในด้านการใช้งานของสินค้าที่รองรับต่อพฤติกรรมการใช้งานจริงจะสร้างความคุ้มค่าให้กับกลุ่มผู้บริโภคอย่างสูงสุด การนำเสนอสินค้าที่เหลือทิ้งจากกระบวนการผลิตมาสร้างมูลค่าเพิ่มโดยการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทกระดาษเพื่อสร้างเป็นบรรจุภัณฑ์ทดแทนถุงพลาสติก รวมถึงนำมาผลิตเป็นสินค้าของที่ระลึกเพื่อเพิ่มความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ในโครงการ รวมไปถึงการนำสินค้าจำหน่ายสู่เชิงพาณิชย์ด้วยกระบวนการทางตลาดออนไลน์ทำให้สินค้ามีความหลากหลาย ขยายกลุ่มลูกค้าและเพิ่มช่องทางด้านการตลาดที่เพิ่มขึ้นส่งผลให้มีผู้ติดตามและรู้จักผลิตภัณฑ์เพิ่มมากขึ้น จากกระบวนการทั้งหมดทำให้กลุ่มมีความเข้าใจในกระบวนการจัดการความรู้สามารถบริหารจัดการและประยุกต์กระบวนการดังกล่าวได้อย่างเป็นระบบ สินค้ามีช่องทางการจำหน่ายเพิ่มขึ้นทำให้เกิดรายได้ สมาชิกเกิดความมั่นคงและเข้มแข็ง กระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สามารถเป็นต้นแบบให้กับกลุ่มผลิตสินค้าอื่นๆ กระบวนการดังกล่าวไปเป็นต้นแบบและประยุกต์ใช้เพื่อสร้างประโยชน์ในวงกว้างของกลุ่มผู้ผลิตเส้นใยธรรมชาติกลุ่มอื่นๆต่อไป

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการจัดการความรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีในเชิงพาณิชย์เส้นใยป่านศรนารายณ์ในโครงการพระราชดำริหุบกระพง จังหวัดเพชรบุรี โดยการศึกษาสภาพปัญหาตลอดกระบวนการแปรรูปสินค้าจากเส้นใยป่านศรนารายณ์ และได้นำองค์ความรู้จากศาสตร์ต่างๆ มาถ่ายทอดให้ผู้เข้าอบรมสามารถประยุกต์ใช้เพื่อสร้างความยั่งยืนและพัฒนากระบวนการแปรรูปให้เกิดประโยชน์สูงสุดผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. การวิจัยครั้งนี้ พบว่ากลุ่มแปรรูปสินค้าเป็นการเรียนรู้จากรุ่นสู่รุ่น เนื่องจากเป็นโครงการพระราชประสงค์ฯ ภายในโครงการได้ส่งผู้เชี่ยวชาญมาถ่ายทอดกระบวนการอันเป็นการสร้างอาชีพให้แก่สมาชิกในพื้นที่ของโครงการฯ จึงควรค่าแก่การอนุรักษ์ส่งเสริมให้สืบทอดต่ออนุชนรุ่นหลังให้อนุรักษ์และพัฒนากระบวนการที่ดียิ่งขึ้น เพื่อให้เป็นที่รู้จักและขยายต่อไปยังตลาดต่างประเทศอันจะสร้างความเข้มแข็งความยั่งยืนให้กับชีวิตความเป็นอยู่ในระดับครัวเรือนและชุมชนต่อไป

2. การวิจัยในครั้งนี้เป็นงานวิจัยด้านการอบรมเชิงปฏิบัติการ เน้นการระดมความคิดเพื่อกลั่นกรองปัญหาทั้งกระบวนการผลิตเพื่อแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ภายใต้องค์ความรู้ของนักวิชาการในศาสตร์ต่างๆ โดยมุ่งหวังให้กลุ่มแปรรูปป่านครนารายณ์สามารถประยุกต์และต่อยอดกระบวนการไปในทางที่ดีขึ้น ซึ่งนอกจากจะทำให้กลุ่มเกิดความเข้มแข็งแล้วก็จะสามารถเป็นต้นแบบให้กับกลุ่มแปรรูปสินค้าอื่นๆได้นำเอาวิธีปฏิบัติไปประยุกต์ต่อยอดให้มีประสิทธิภาพต่อไป

3. การศึกษาวิจัยครั้งนี้ในด้านการตลาดทางผู้วิจัยยังต้องการต่อยอดในส่วนของระบบการบริหารจัดการในเรื่องการทำการตลาดที่ขยายวงกว้างถึงการเจรจากับลูกค้าต่างประเทศ ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่แปรรูปจากวัสดุจากธรรมชาติ การย้อมสีครามจากธรรมชาติ การใช้วัสดุประกอบที่สร้างมูลค่า การพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีรูปแบบเรียบง่าย เน้นประโยชน์ใช้สอยจากพฤติกรรมผู้บริโภคที่จะสามารถสอดคล้องต่อความต้องการอย่างสูงสุดก็จะสามารถเป็นที่ต้องการของตลาดในประเทศญี่ปุ่น ซึ่งจากการออกแสดงผลงานการวิจัยที่ผ่านมาพบว่าส่วนใหญ่ลูกค้าจากญี่ปุ่นมีความต้องการในด้านรูปแบบผลิตภัณฑ์มาจากวัสดุธรรมชาติ จึงมีแนวโน้มที่จะผลักดันให้ผลิตภัณฑ์เป็นที่ต้องการของตลาดสากลต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

โครงการนี้ได้รับการสนับสนุนจากคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร โดยได้รับทุนอุดหนุนการทำกิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยโครงการการจัดการความรู้เพื่อการใช้ประโยชน์เชิงชุมชน สังคม ตามแนวพระราชดำริ จากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ประจำปีงบประมาณ 2561

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2561). *รมช.ลงพื้นที่ยกระดับพัฒนาระบบสหกรณ์ให้เกิดความเข้มแข็ง*. สืบค้นเมื่อ 17 พฤษภาคม 2564, จาก <http://www.moac.go.th/news-preview-401091791824>
- กันต์ อินทวงศ์. (2559). การถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อการยอมรับนวัตกรรมสู่ชุมชน. *Academic Journal: Uttaradit Rajabhat University*. 10(2): 1-10.
- เกษม มานะรุ่งวิทย์. (2561). *การผสมเส้นใยและเนื้อป่านครนารายณ์*. [ภาพถ่าย].
- _____. (2561). *การอบรมเมล็ดพันธุ์นกออกแบบ*. [ภาพถ่าย].
- _____. (2562). *การออกแสดงสินค้าและการจำหน่ายสินค้าหน้าเพจ*. [ภาพถ่าย].
- _____. (2561). *บรรจุภัณฑ์จากกระดาษป่านครนารายณ์*. [ภาพถ่าย].
- _____. (2561). *บรรยากาศการอบรมย้อมสีธรรมชาติจากคราม*. [ภาพถ่าย].
- _____. (2561). *ภาพร่างแนวคิดในการออกแบบผลิตภัณฑ์*. [ภาพถ่ายแบบสร้างสรรค์].
- _____. (2561). *ส่วนหนึ่งของผลงานการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่*. [ภาพถ่าย].
- _____. (2561). *เส้นใยป่านครนารายณ์เมื่อย้อมสีครามธรรมชาติ*. [ภาพถ่าย].
- _____. (2563). *หน้าร้านริมถนนเพชรเกษม (ซ้าย) และร้านจำหน่ายของฝาก1000สุข (ขวา) ในเมืองเพชรบุรี*. [ภาพถ่าย].
- คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ. (2560). *ยุทธศาสตร์ 20 ปี (ปี 2560-2579)*. กรุงเทพฯ: สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. 82.
- ประพล จิตคติ, มณฑา หมีไพรพฤกษ์, อติเรก ฟั่นเขียว, ณัฐภาณี บัวดี, กรรณิกา อุสสาสาร, อรทัย อนุรักษ, นันทนัช ตนบุญญ.
- (2564). การพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวชุมชน บ้านท้องคุ้ง จังหวัดกำแพงเพชร. *วารสารวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่*. 13(2): 120-134.
- พรณี พิมาพันธุ์ศรี. (2563). รูปแบบการมีส่วนร่วมเพื่อการคิดสร้างสรรค์สู่การเพิ่มมูลค่าภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน. *วารสารการจัดการธุรกิจบูรพา มหาวิทยาลัยบูรพา*. 9(2): 105-116.

- รัตน์พล มงคลรัตนาสีหิธี. (2560). *คู่มือองค์ความรู้การย้อมสีครามจากธรรมชาติแบบใหม่บนเส้นด้ายไหมและฝ้ายในเชิงพาณิชย์*. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.). 3.
- อุทัยวรรณ ภูเทศ. (2558). การพัฒนาศักยภาพของชุมชนในด้านการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์จากตาลโตนดบนพื้นฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น. *วารสาร มจร. สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*. 5(2): 193-204.

Translated Thai References

- Intuwong, Kan. (2016). Technology transfer for adopting innovation to the community. *Academic Journal: Uttaradit Rajabhat University*. 10(2): 1-10. (in Thai).
- Jitti, Praphon., Mheepaipruek, Montha., Fankhiao, Adirek., Buadee, Natthaphanee., Ussasan, Kannika., Anurak, Orathai., Nuntanat Tonbun. (2021). Product Development of Tourism in Ban Thong Khung Community, Kamphaeng Phet Province. *Area Based Development Research Journal*. 13(2): 120-134. (in Thai).
- Ministry of Agriculture and Cooperatives. (2018). *Deputy Minister visited the area to enhance the development of the cooperative system to be strong*. Retrieved May 17, 2021, from www.moac.go.th/news-preview-40-1091791824 (in Thai).
- Mongkholrattanasit, Rattanaphol. (2017). *Knowledge Guide for New Natural Indigo Dyeing on Commercial Silk and Cotton Yarns*. National Research Council of Thailand (NRCT). 3. (in Thai).
- Phimaphansri, Pannee. (2020). A model of participation for creativity towards adding value to local wisdom of the community. *Burapha Journal of Business Management Burapha University*. 9(2): 105-116. (in Thai).
- Pudet, Uthaiwan. (2016). Development of community potential in creating products from palm sugar based on local wisdom. *Journal of the Faculty of Social Sciences, Periscope*. 5(2): 193-204. (in Thai).
- The National Strategy Committee. (2017). *20 year Strategy (Years 2017-2036)*. Bangkok: The Secretariat of the Prime Minister, Royal Thai Government. 82. (in Thai).